

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus Biennalis Studii Canonici, Sive Succincta Et
Methodica Sacrorum Canonum Explanatio**

Engelhard, Johann Martin

Moguntiae, 1700

Titulus XVI. De Sacramentis non iterandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63255)

ponderare poteris, confectionem Chrismatis ad Sacramentum confirmationis necessarii esse actum episcopalem nulli alteri delegabilem, Unctionem autem cum Chrismate faciendam alteri delegari posse; cum alias nec Abbates, utpote qui Sacerdotes tantum, & episcopi non sunt, confirmare possent, quod obstat declarationi à Cardinalibus factæ & privilegiis à summo Pontifice quandoque concessis, ex quo patet, etiam sacrorum vasorum consecrationem, benedictionem vestium, & campanarum Sacerdoti simplici à Papa delegari posse.

TITULUS XVI.

De

Sacramentis non iterandis.

QUÆRES, quot sint Sacramenta? Resp. Septem. Videlicet, Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, extrema Unctio, Ordo, Matrimonium, quæ in novâ lege à Christo Domino ad sanctificationem animarum instituta sunt, Prob. 1. ex Concil. Trident. quod in nomine & Spiritu DEI congregatum Sess. 7. Can. 1. de Sacramentis sequentem dedit definitionem. *Si quis dixerit, esse plura, vel pauciora, quàm septem, Sacramenta, anathema sit.* Cui definitioni fidem omnes adhibere debent nisi ex eorum numero esse velint, qui non audientes ecclesiam inter ethnicos & publicanos reputandi sunt, Matt. 18. prob. 2. ex sacrâ Scripturâ, ad Sacramentum etiam juxta sententiam A catholicorum tria tantummodò requiruntur. Videlicet 1. Signum externum visibile 2. institutio, sive mandatum Christi

Christi. 3. annexa promissio gratiæ. atqui hæc tria requisita in enumeratis septem sacramentis reperiuntur; ergo erunt tot Sacramenta. de Baptismo & Eucharistia dubium non est, cum hæc indubiè tanquam Sacramenta admittantur ab omnibus. de reliquis autem gens incredula movet difficultatem, quam facile superabit, & hæreseos convincet adversarios, qui enumerata superius tria requisita cuivis Sacramento in particulari applicare voluerit. videamus probam ipsis A catholicis placentem illud est Sacramentum; quod habet omnia requisita ad Sacramentum, sed confirmatio, pœnitentia, extrema Unctio, Ordo, & Matrimonium habent omnia requisita ad Sacramentum; ergo erunt Sacramenta. probatur minor. ad Sacramentum nihil aliud requiritur, nisi signum externum sensibile; institutio Christi, & annexa promissio gratiæ; sed hæc tria requisita reperiuntur in dictis quinque sacramentis; ergo erunt Sacramenta. probatur 1. de confirmatione, confirmatio est *signum externum*, videlicet impositio manuum, cujus praxin habemus *act. 8. v. 17. imponebant manus super illos.* quam confirmat Paulus *Hebr. cap. 6.* loquens fidelibus suis de *doctrina impositionis manuum* est etiam *signum gratiæ*, Apostoli enim *imponebant manus super illos, & accipiebant spiritum sanctum, act. 8. & 19.* & denique est *instituta à Christo*, quia aliàs apostoli non præsumpsissent per impositionem manuum Spiritum sanctum conferre, nisi hujus mandatum & promissionem habuissent. probatur 2. de pœnitentiâ: pœnitentia est *signum externum*, videlicet peccatorum remissio verbis declarata. est etiam *signum gratiæ*, nimirum remissionis peccatorum

catorum, quam Joan. 20. Apostolis suis Christus concessit, inquis. *accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & Math. 16. dum Petro & successoribus ejus dicit. tu es Petrus &c. quodcunque solveris si per terram, erit solutum & in caelis &c.* et etiam instituta à Christo, quod ex textibus allegatis abundè pater, & ex 2. Cor. cap. 5. uberius colligitur, dum Apostolus hortatur Corinthios ad poenitentiam & fiduciam in Deum, ex ratione, quod Deus dederit Apostolis suis *ministerium reconciliationis*: probatur 3. de extrema Unctione, extrema Unctio est *signum externum*, scilicet applicatio Olei in corpore infirmi à Sacerdote facta. *Institutio Christi, & annexa promissio gratiae* clarè habetur Jacob. cap. 5. v. 14. *Infirmatur quis in vobis, inducat presbyteros ecclesiae &c. & oratio fidei salvabit infirmum, & si in peccatis sit remittentur ei.* Unctionem hanc à Christo institutam esse praxis Apostolorum demonstrat; illi enim ungebant infirmos *Marc. 16.* quod non fecissent, si mandatum aut institutionem Christi non habuissent, probatur quarto de ordine, Ordo est *signum externum* sensibile, videlicet impositio manuum, est *institutus à Christo. Act. 20. v. 28* ubi ait Apostolus, quosdam esse positos à Spiritu S. ut regerent ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo. hanc Christi institutionem tecuti Apostoli constituerunt *per singulas civitates presbyteros act. 14. 22.* quos speciali ritu ad ministerium altaris ordinabant. *act. 13. v. 2. & seq.* est etiam *signum collatae* interioris divinae gratiae. ait enim Apostolus. *1. tim. 4. noli negligere gratiam quae in te est per impositionem manuum sacerdotij.* quod idem hortatur. Paulus *2. Tim. 16. admonero te, ut resuscites gratiam Dei quae est*
in te

in te per impositionem manuum mearum. qua propter
 monet Apostolus Timotheum 1. Tim. 5. ut nemi-
 tam facile manus imponat, sed consideret prius an
 ordinandus gratiâ Sacramenti dignus sit necnè. pro-
 batur quinto de matrimonio. *est signum externum*
 videlicet copulatio conjugum sive mutua corporum
 traditio signis externis declarata. adest *instituti*
Christi, non quidem secundum se, cum matrimo-
 um jam fuerit in lege veteri, adeoque ante Christi
 adventum, sed in quantum à Christo in lege gratiâ
 est elevatum ad rationem & dignitatem Sacramenti
 & factum indissolubile. indissolubilitatem clarè
 verbis indicat æterna veritas Math. 19. dicens
erunt duo in carne una; quod igitur Deus conjunxit
homo non separet. Marc. 10. *quicumque dimiserit uxorem*
& aliam duxerit mœchatur quod confirmat Apostolus
 1. Cor. 7. *iis qui matrimonio juncti sunt, præcipio non*
ego sed dominus, uxorem à viro non discedere, aut
discesserit, manere innuptam. Elevationem matrimoni
 ad rationem Sacramenti legimus Eph. 5. quo loco
 ait Apostolus matrimonium, quod in veteri testa-
 mento non erat nisi contractus civilis, in novo
 testamento assumptum esse ad significandam Unio-
 nem Christi cum Ecclesiâ: dicit enim, *vir caput est*
mulieris, sicut Christus est caput Ecclesiæ; viri diligite
uxores vestras, sicut & Christus dilexit ecclesiam, &
tradidit semetipsum pro eâ, ut eam sanctificaret. quid hæc
 repræsentatio unionis Christi cum ecclesiâ matri-
 monio contulerit, explicat idem Apostolus loc. cit.
 vers. 32. *Sacramentum hoc magnum est in Christo & Ec-*
clesiâ est etiam signum gratiæ, quod inde patet. Apo-
 stolus ephes. 5. ait, matrimonium repræsentare con-
 junctionem Christi cum Ecclesiâ, quam Deus di-
 lexit

lexit & mundavit sanguine suo ex merâ & purâ gratiâ; sed matrimonium non repræsentaret perfectè hanc conjunctionem, si conjuges per matrimonium non acciperent specialem gratiam; quia indissolubilitas repræsentaret quidem amorem CHRISTI erga ecclesiam, sed non repræsentaret mundationem & sanctificationem ecclesiæ ex purâ DI Igratiâ & misericordiâ factam; hæc enim sanctificatio debet repræsentari per gratiam conjugibus in eorum conjunctione collatam, & sic perfectè conjunctio Christi cum ecclesiâ per matrimonium fidelium repræsentabitur. Quibus positis hoc formo argumentû. Ideò baptismus & Eucharistia ab acatholicis admittuntur ut sacramenta, quia habent omnia requisita ad Sacramentum; sed non minus reliqua quinque habent omnia requisita ad Sacramentum ut modo probatum est; ergò erunt sacramenta.

QUÆRES 2. An quandoque sacramenta reiterare liceat? Resp. Sacramenta duo in se continent, essentialia, & ceremonialia. Essentialia sunt materia, forma & intentio ministri. Ceremonialia sunt certæ ceremoniæ in administratione sacramentorum ex præscripto ecclesiæ observandæ. Si quid ex essentialibus omissum fuerit, sacramentum nullum est, adeoque iterandum, seu potius de novo conferendum; si verò aliquid omittatur, quod essentialia non est, v. gr. si in ordinatione Subdiaconi, vel presbyteri omissa fuerit manus impositio, aut si in confirmatione Episcopus loco chrismaris adhibuerit oleum simpliciter benedictum, nihil reiterari, sed quod omissum erat, sicutè suppleri debet. *cap. 1. 2. & 3. h. t.*

C

OBII.

OBJICIES 1. Materia essentialis Sacramenti confirmationis est **Chrisma**, ex oleo olivarum & balsamo confectum, prout definiuit concilium Florentinum in *decreto fidei* & Trident. *sess. 7. cap. 2.* Ergo si Episcopus oleo simpliciter benedicto usus fuerit; confirmatio erit invalida, adeoque de novo conferenda. Respond. Negando antecedens, quod enim adhibeatur Chrisma, venit ex præcepto ecclesiæ, non ex essentiâ Sacramenti, peccat igitur qui loco Chrismatis oleum simplex adhibet, Sacramentum tamen validum erit, alias Pontifex in allegato capitulo non potuisset respondere, quod omissum erat supplendum esse, sed dicere debuisset, Sacramentum de novo conferendum esse.

OBJICIES 2. Materia essentialis Sacramenti ordinis Presbyteratus est impositio manûs, ut colligitur ex Concilio Carthaginensi *IV. cap. 3.* & ex sententiâ S. Bonaventuræ *4. dist. 24. part. 2. art. 1. quest. 4.* ergo malè dicitur, si omissa fuerit, ordinem non iterandum, sed omissam impositionem postea supplendam esse. Respond. Nego antecedens, Concilium enim Florentinum pro materiâ proximâ & essentiali ordinis Presbyteratus quoad actum primarium, id est ad offerendam & conficiendam Eucharistiam assignat traditionem calicis cum vino, & patenæ cum hostiâ, nullam de impositione manûs mentionem faciens; & licet in ecclesiâ Græcâ retenta sit manûs impositio, quâ Apostoli in ordinationibus Sacerdotum utebantur; materia tamen latinorum, cujus determinationem quoad speciem infimam Christus reliquit Ecclesiæ, est traditio calicis cum vino, & patenæ cum hostiâ.